

УДК 81'42+81'373.611+001.89

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-16.13>

ОМОВЛЕННЯ НАУКОМЕТРИЧНОСТІ: ФУНКЦІЙНО-СМІСЛОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ-АНГЛІЗМІВ

Космеда Тетяна Анатоліївна

доктор філологічних наук, професор,

*професор кафедри романо-германської філології та зарубіжної літератури
факультету іноземної та слов'янської філології*

Донецького національного університету імені Василя Стуса

вул. 600-річчя, 21, Вінниця, Україна

Наукова розвідка презентує поліфункційну прагматичну наукову парадигму знань і виконана в руслі лексико-семантичної неології: ідеться про словотвірну й семантичну деривацію неологізмів, похідних від англізмів Scopus / Скопус і Hirsch / Гірш / Хірш. Актуальність цієї наукової студії мотивована потребою систематичного дослідження процесу неологізації української мови, що здійснюється, зокрема, і завдяки омовленню явища наукометричності як важливого екстралінгвального чинника. Мета статті – продемонструвати своєрідність словотворчості українців, що спроектована на номінування феномена наукометричності. Доведено, що в українському мовному просторі для номінації явищ, пов'язаних із поняттям наукометричності, функціують англізми та їх похідні, що, крім семантичного наповнення, містять низку прагматичних негативно забарвлених смислів. Підтверджено, що в українській мові простежено світові тенденції в прагненні до інтернаціоналізації та глобалізації, зокрема й американізації суспільства, що засвідчує моделювання своєрідної гібридної світової лінгвокультури, яка, зокрема, містить і певну загрозу для органічного розвитку української мови та лінгвокультури. Розглянуті неологізми, оказіоналізми та потенційні слова презентують прагматику негативу, моделюють іронічну, зневажливу, глузливу, глумливу, насмішкувату та уципливу тональність з урахуванням їх модифікацій, що зреалізовується за допомогою графічного прийому лапкування, презентації специфічних парадигматичних та синтагматичних зв'язків, а також мовомислення українців, що виявляється в моделюванні системи асоціацій та актуалізації сленгових неологізмів українського та англійського походження, що входять у структуру актуалізованих родо-видових зв'язків і виконують функцію гіперонімів. Показано особливості вербалізації прецедентності, пов'язаної з наукометричним виміром, зокрема актуалізовано систему прецедентних ситуацій, мотивованих американською лінгвокультурою.

Ключові слова: неологізм, номінація, прагматика, семантика, українська мова.

Присвячується блискучому вченому-мовознавцю, неперевершеному ономасту-етимологу, поліглоту, талановитому педагогу, наставникові молоді, який виховав цілу плеяду справжніх науковців, та активному організаторові науки, лінгвопатріоту, глибоко інтелігентній, високоморальній, чуттєвій, щирій та життєрадісній людині – докторові філол. наук, професору ВАСИЛЮ ВІКТОРОВІЧУ ЛУЧИКУ

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності.

Неологізація, як відомо, це процес, що постійно відбувається в кожній лінгвокультурі й так чи так фіксується в мові, зокрема у словниках нових слів і значень. За допомогою цього процесу кожна мова осучаснюється за рахунок появи нових слів (лексичні неологізми) та значень (семантичні неологізми), що відбувається за допомогою запозичення та актуалізації власних словотвірних ресурсів. Це процес природний і, зрозуміло, продуктивний, що, однак, виявляється в різні періоди розвитку мови неоднаково. Неологізми, як відомо, слугують

для назви нових предметів, реалій довкілля, наукових відкриттів, фактів, подій, тенденцій, що систематично актуалізуються в кожній галузі знань, комунікативній сфері загалом. Не винятком є і наукова сфера. Із початку ХХІ ст. науковці України зіштовхнулися з необхідністю публікувати результати своїх досягнень у наукових часописах, що параметризуються в наукометричних базах Scopus і WoS (Web of Science). Результати наукової діяльності сьогодні вимірюються *індексом h* (Hirsch), який є наслідком обчислення наукової активності науковця за допомогою даних (1) загальнодоступних наукометричних баз, поданих в інтернет

мережі, (б) передплатних баз даних, зокрема Scopus і WoS. Зрозуміло, що зазначений процес мотивує моделювання низки новотворів, потенційних та оказіональних слів, що актуалізують нове семантико-прагматичне навантаження цих одиниць. Отже, наукова студія виконана в руслі *сучасної функційно-прагматичної парадигми знань, теорії лексико-семантичної неології*. Потреба систематичного дослідження неологізмів мотивує *актуальність* цього дослідження, адже «мова – явище соціальне, безпосередньо залежне від тих різних суспільних обставин, у яких перебуває її носій – народ» (Русанівський, 1980, с. 5).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. XXI сторіччя вирізняється пожевланням англізації української мови. Усебічно цей процес схарактеризували І. Фаріон, Г. Помилуйко-Недашківська та А. Бордовська в монографічному дослідженні «Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціокультурному контексті» (див.: Фаріон, 2023), указавши на переваги й недоліки цього явища (див.: Космеда, 2024). О. Дзюбіна схарактеризувала базові концепти, сучасної мовної картини світу, що вербалізовані за допомогою англізмів (Дзюбіна, 2014). Феномен неологізації української мови характеризують з урахуванням процесів лексичної (див.: Стишов, 2018), семантичної (див.: Стратулат, 2007; Стишов, 2015) неологізації та відповідного стилістичного маркування (див.: Підкамінна, 2019). Спробу теоретичного осмислення методологічних постулатів неолінгвістики здійснили, наприклад, І. Грицай (Грицай, 2006) та О. Косович (Косович, 2012). Однак феномен неологізації мови потребує постійної уваги через невичерпність цього процесу.

Формулювання мети і завдань статті. У цій науковій студії ставимо мету – схарактеризувати значення та функційне навантаження в дискурсивному просторі української лінгвокультури популярних неологізмів, зокрема й на позначення наукометричності. Завдання проєктуємо на з'ясування словотвірної і семантичної деривації неологізмів, що є похідними від (1) англізмів *Scopus / Скопус* і (2) *Hirsch / Гірш / Хірш*, та виокремлення їх функційно-прагматичного навантаження з урахуванням контексту, їх синтагматики. *Дослідницький матеріал* – авторська картотека, що містить понад 40 контекстуальних прикладів функціонування похідних від *Скопус*, *Хірш / Гірш* та їх синонімів, укладена на основі вибірки зі словників неологізмів авторства А. Нелюби і Є. Редька, що охоплюють часовий період 2012–2021, а також прикладів з інтернет-мовлення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Англізм *Scopus* запозичено в українську мову у зв'язку з актуалізацією прийому калькування: *Скопус* – це лексико-семантична калька, що презентує два лексико-семантичні варіанти значення, порівн.: (1) «бібліографічна та реферативна база інформації»; (2) «інструмент для відстеження і фіксації ступеня цитованості праць, опублікованих у наукових виданнях». У сучасному дискурсі українців зафіксовано низку похідних від цієї лексеми, серед яких прикметник *скопусівський*, що вживається в значенні «ознака за належністю до Скопусу», що вживається в прямому значенні, наприклад: «...авторів це дуже заплутує, а наші *скопусівські журнали* й подальші тултитимуть по два варіанти бібліографії» (СНУ–2017).

Утворено й низку іменників, різних за належністю до лексико-граматичних розрядів іменників. Зокрема, іменник *скопусизація*, утворений від інфінітивної (потенційної) форми *скопусизувати*, похідної від іменника *Скопус* (простежуємо два словотвірні кроки: *скопусизація* – *скопусизувати* – *Скопус*). Значення субстантива *скопусизація* можна кваліфікувати як «опредметнена дія (процес), що пов'язана зі Скопусом». Контекст уживання: «Нові пригоди противників "*скопусизації*" (це мем, придуманий, щоб зберегти спадщину Табачника-Бондаренка...)» (ЛСІ–2022). Як бачимо, зазначений абстрактний іменник функційно навантажений негативною оцінністю, що містить такі смисли, як «неправдивість», «фейк», «непотрібність», «чуже». Написання слова в лапках підкреслює іронічну тональність тексту.

Абстрактний іменник *оскопусування* також є наслідком двох словотвірних кроків. Його утворено від потенційної неозначеної дієслівної форми *оскопусувати*. Змодельовано значення «опредметнена тривала дія (процес), що пов'язана зі Скопусом». Контекст презентує, крім зазначеного іменника, ще й субстантив *оскоплення*, що утворений від основи потенційної форми інфінітива *оскопусити*, порівн.: «"*Оскопусування*" чи "*оскоплення*" української гуманітаристики?» (СНУ–2017). Зазначені оказіональні новотвори також ужито в іронічній тональності (прийом лапкування). Крім того, виявляємо асоціацію з іменником *ощеплення*, що містить значення «здійснення процедури щодо захисту від інфекцій, за допомогою імунізації». *Оскоплення* іронічно трактують як «опредметнена дія (процес), що гарантує науковцю відповідний високий статус».

Дієслово *оскопусити* омовлює значення «змусити писати статті до видань, індексова-

них у Скопусі'. Порівн. контекст: «Підсумовуючи, дуже коротко: абсолютизація наукометричних показників, і прагнення всіх поголовно **“оскопусити”**, вимоги від усіх демонструвати **свою довжину гірша і бути присутніми в наукометричних базах...**» (СНУ–2017). Знову, як бачимо, актуалізовано графічний прийом лапкування: вербалізовано іронійну тональність, несхвальну модальність, яку інтенсифікує метафорична словосполука *своя довжина гірша*, що презентує іронійний смисл ‘індивідуальний показник наукометричності’.

В авторській картотеці мітяться ще кілька іменників – агентивних назв, утворених способом складання, порівн.: *скопусоборець* ← *борець проти Скопусу*. Контекст: «**Лави скопусоборців** поповнилися цілим доктором географічних наук» (ЛСІ–2022). Контекстуальним синонімом до наведеного вище є іменник *скопусознавець*, що походить від підрядної словосполуки *знавець Скопусу*, тобто змодельовано смисл ‘особа, яка знає Скопус; орієнтується в підготовці статей у параметричну базу Скопус’, що в контексті також презентує іронію, глум, насміх, напр.: «**Заповіді скопусознавців: І. Скопус – база даних, а не журнал. Друкувати статтю в ньому не можна**» (ЛСІ–2022).

Способом складання утворено й антонімну пару *скопусофіл* і *скопусофоб*, проте контекстуально ці номінації презентують синонімну пару й імпліцитно та експліцитно омовлюють смисли ‘той, хто не схвалює Скопус, а зневажає його’, порівн.: «**Словом, глобалізатори та англійзатори, сайнсофіли і скопусофіли! Ніхто у світі не цінує тих, хто сам себе поцінувати не вміє**» (ЛСІ–2022). Це цитата з відкритого листа І. Фаріон міністру освіти Л. Гриневич, що надісланий 26.02.2018 року, де використано й лексему *сайнсофіл* у значенні ‘прихильник, поціновувач Сайнсу /бази Веб оф Сайнс/’, однак її ужито також в іронійній тональності. Лексему *скопусофоб* актуалізовано у функції звертання, що презентує пейоративну прагматику, порівн.: **Шановні скопусофоби! Як я вас розумію! Таку здоровенну каменюку хочуть повісити на вас заздрісні, мстиві фізики!** (ЛСІ–2022).

Субстантивований складний прикметник *скопусоорієнтований* ословлює словосполучення *орієнтований на Скопус*. Знову вербалізовано негативну прагматику – глум, насміх, несхвалення, порівн.: «**Добра державна політика (у цьому випадку “скопусоорієнтована”) спрямована на інтереси не конкретної особи (тоді це корупція), а на інтереси певного суспільного прошарку загалом**» (ЛСІ–2022).

Система інших новотворів, які розглядаємо в цій науковій студії, та які сьогодні окреслюють українську науку, пов’язана зі словосполученням *індекс Гірша / Хірша* (англ. *h-index / h-індекс*), що значить ‘наукометричний показник’. Ця номінація є відантропонімним утворенням, оскільки названий наукометричний показник запропоновано американським фізиком *Хорхе Гіршем* (2005). Актуалізовано лексико-семантичну кальку: відбувся процес антономазії – антропонім (прізвище) *Хірш* набув ознаки загальної назви (лексема перемістилася з лексико-граматичного розряду власних назв у лексико-граматичний розряд загальних назв: відбулися відповідні орфографічні /написання з малої літери/ і граматичні трансформації).

Семантично насиченою є оказіональна лексема *гіршомірення*, утворена способом складання із суфіксацією, яка походить від підрядного словосполучення *міряти гіршем*. Змодельовано значення ‘опредметнена дія чи процес, пов’язані з оцінкою (виміром) за індексом Гірша’. Наприклад: «**...ті, хто виступає проти гіршомірення та переліків правильних світових журналів у базах даних, – це ретрогради, які не бажають інтегруватися у світову науку**» (СНУ–2017). Текстова іронія інтенсифікується завдяки використанню словосполучення *правильні світові журнали*, що передбачають іронійно забарвлену опозицію – *неправильні світові журнали*.

В українській мові на базі твірного слова *хірш* змодельовано дієслівні та іменникові форми, порівн.: *охіршення* (суфісальний спосіб творення) від *охіршити* (префіксально-суфісальний спосіб) від *хірш*. Унаслідок першого кроку словотворення виникло значення ‘дія чи процес, що пов’язані з наукометричним показником хірша’, унаслідок другого – ‘опредметнена дія чи процес, пов’язані з наукометричним показником хірша’. Наприклад: «**...а може ті реформи то просто імітація бурхливої діяльності, зокрема, створення англомовного середовища, франко-українська програма подвійного диплома, **оскоплення, овознення, охіршення, оквартилення та інша бюрократична лобуда, чи створення умов для “успішного” виїзду талантів, геніїв, творців за кордон, що поглиблює проблему зворотної селекції суспільства в Україні, до його ідіотизації, а звідси до ідіотократії?**» (ЛСІ–2022). У наведеному контексті міститься синонімний ряд новотворів, що сьогодні презентують оцінку наукового статусу вченого: *оскоплення* (ішлося вище); *овознення*, порівн.: укр. *овознення* (від ОВОС / ОВОЗ /оцінка впливу на оточу-**

юче середовище/, англ. *environmental impact assessment* – термін Міжнародної асоціації з оцінки впливу на оточуюче середовище /англ. IAIA, International Association for Impact Assessment/); *охіщення* (від *хіри*). Актуалізовано лексему *оквартилення*, що мотивована номінацією *квартиль* – це ‘міра «значущості» наукового журналу, ступінь наукометричності, що розроблений для журналів в середині наукометричної бази’: їх виокремлено чотири, і вони презентують своєрідну шкалу оцінки, що окреслена від найвищих рівнів Q1, Q2 до нижчих – Q3 і Q4.

Лексеми *оскоплення*, *овознення*, *охіщення*, *оквартилення* вжито в зневажливій, глумливо-жартівливій тональності, що підтверджується актуалізацією в межах розглядуваного контексту словосполучення *бюрократична лобуда*, що значить ‘безлад, хаос, відсутність порядку’. У тлумачному словнику української мови зазначено, що *лобуда* – це «найпоширеніший бур’ян, що засмічує посівні та городні культури; листя видів цієї рослини вживають у їжу, як шпинат, салат тощо» (СУМ, т. 4, 1973, с. 536). Цілком очевидна можливість утворення метафоричного значення ‘про те, що засмічує довкілля’. У мовленні вживається фонетичний варіант цієї лексеми – *лобуда*. Як засвідчує аналіз українського мовного простору, очевидно, лексема *лобуда* в молодіжному жаргоні набула значення ‘нісенітниця’, ‘фейк’, ‘неправда’, ‘алогізм’, ‘те, що не потрібне’, ‘бруд’. Зазначене підтверджують три підібрані контексти з живого інтернет-мовлення (збережено оригінальну орфографію), порівн.: «+ *це є історія про молоду вчительку яка приїхала в село після інституту, в криницю вкинули. Ця ‘лобуда’ передається з покоління в покоління, ні географічно прив’язатись “хата під лісом, біля річки, стара колонія”..., ні ім’я вчительки, ні рік – до, під час, після війни, хто виконавець,...* “а мені розказували що в сусідньому селі...” *цей сюжет аналогічний,...* *‘лобуда’*» (Господаря...); «*Ну за ці совіцько попсові роіки тобі яшка навіть 50 грам скломію в Ольгіно не нальють. Дешева московська пропагандистська лобуда. Ваші кацаповоіни уже навіть в цю лобуду перестали вірити*» (Лайв-хаки...), а також «*Сьогодні ми маємо купу всяких лайв-хаків: памперси, вологі серветки, відео-няні та інша лобуда* (Патріоти...). В останньому контексті лексема *лобуда* презентоване як поняття, родове до сленгового видового *лайвхак*, що походить від англ. *life hack* і містить смисл ‘хитрість’. Отже, лексеми *лобуда* слугує сленговою номінацією безпорядку, реалізації хитрощів, моделювання алогічних, неправдивих, фейкових смислів, це те,

що сприяє творенню безладу. У наведеному вище контексті лексема *лобуда* виконує функцію гіпероніма щодо гіпонімів *оскоплення*, *овознення*, *охіщення*, *оквартилення*, тобто наведений синонімний ряд презентує смисл ‘те, що не потрібне’, ‘те, що створює безлад’, ‘омана’, ‘шкода для держави’.

Актуалізований контекст прозора уточнює смисл, закодований у синонімах *оскоплення*, *овознення*, *охіщення*, *оквартилення*, досить грубо окреслюючи всі ці процеси як *ідіотизація суспільства* та його *ідіотократія*. Лексема *ідіотизація* має прозору внутрішню форму й моделює значення ‘процес перетворення членів суспільства на ідіотів, тобто людей з глибокою формою розумової відсталості’. Натомість в основі слова *ідіократія* – прецедентна ситуація. Як відомо, «Ідіократія» (англ. *Idiocracy*) – це назва американського сатиричного фантастичного кінофільму (2006), що презентує філософський зміст. Ідіократія – це сатира, скерована на комерціалізм, корпоратократію, а також антиінтелектуалізм. Тому розглянутий контекст насичений негативним оцінним змістом, що увиразнює смислове навантаження синонімного ряду *оскоплення*, *овознення*, *охіщення*, *оквартилення*.

Висновки й перспектива дослідження. Продемонстровано, що в українській лінгвокультурі домінує тенденція до запозичення слів з англійської мови та на цій базі творення широкої системи похідних, що простежено, зокрема, на основі аналізу творення неологізмів для номінування процесів, пов’язаних із феноменом наукометричності як значущим екстралінгвальним чинником, який спроектовано на наукову діяльність. Зазначене засвідчує чинність тенденції до інтернаціоналізації і глобалізації, що виявляється насамперед в американізації. Такі процеси, як видається, породжують світову гібридну лінгвокультуру. Цей процес не вважаємо позитивним, оскільки простежуємо посилення чужомовного впливу на українську мову, що загрожує її органічному розвитку.

Серед розглянутих новотворів похідні від лексем *скопус*, *хіри*, *ОВОС*, *квартиль*, що продукують абстрактні іменники й іменники – назви осіб, прикметники та дієслова, які називають відповідні процеси чи дії. Найбільш поширеними є такі словотвірні способи, як суфіксальний, префіксально-суфіксальний та складання, що презентує не лише найбільшу активність словотворення, але й моделює семантично і прагматично об’ємні номінації.

У контекстах уживання розглянуті новотвори переважно взяті в лапки, що є прийомом моде-

лювання іронійного прагматичного смислу. Крім того, для уточнення змісту номінацій, що слугують для характеристики поняття наукометричності, у контекст вводяться лексеми, що уточнюють зміст розглядуваних номінацій і засвідчують їх пейоративне прагматичне навантаження. Для цього актуалізуються сленгові новотвори українського та англійського походження, що входять у структуру актуалізованих родо-видових зв'язків і виконують функцію гіперонімів.

Лінгвокреативність українців виявляється і в актуалізації прецедентних ситуацій, хоча вони також мотивовані впливом американської лінгвокультури, а також творенням неологізмів на основі актуалізації відповідних асоціатив-

них зв'язків, що слугують для моделювання негативно оцінних смислів.

Показано, що розглянуті новотвори насичені виразною прагматикою: іронійними, глузливо-іронійними, ущипливими, глумливими, насмішкуватими смислами, що пояснюємо лінгвокреативною реакцією носіїв української мови на зовнішні стимули, що визначають стиль життя, світогляду та особливості мовомислення українців.

Перспективу дослідження вбачаємо в необхідності продовження аналізу новотворів, що презентують науково-освітню сферу в українському лінгвопросторі для укладання відповідного тематичного словника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицай І. С. Сучасні підходи до вивчення неологізмів. Полтава: Довкілля. Київ, 2006. 65 с.
2. Дзюбіна О. І. Концептуальна основа англомовних неологізмів. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. Сер.: філологія (мовознавство). 2014. Вип. 20. С. 90–94.
3. Космеда Т. А. Надмірна англійзація як чергова небезпека для української мови. Рец. на кн. Фаріон І., Помилуйко-Недашківська Г., Бордовська А. Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті: моногр. (зі словником). Львів: Вид-во «Свічадо», 2023. 716 с. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2024. Вип. 60 (до 100-річчя від дня народж. заслуж. діяча науки і техніки України, докт. філол. наук, проф. С. І. Дорошенка). С. 435–444.
4. Косович О. До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*. 2012. Вип. 2. С. 71–79.
5. Підкаміна Л. Лінгвостилістика неологізмів у мові сучасних українських ЗМІ. *Лінгвостилістичні студії*: науковий збірник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2019. Вип. 10. С. 144–153.
6. Русанівський В. М. Мова і суспільний процес. *Мова і процеси суспільного розвитку* / ред. В. М. Русанівський. Київ: Наукова думка, 1980. С. 3–48.
7. Стишов О. Семантичні неологізми в дискурсі українськомовних мас-медіа початку ХХІ століття. *Філологічні студії*. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Вип. 13. 2015. С. 364–74.
8. Стишов О. Стилістично марковані лексичні неологізми в дискурсі ЗМІ початку ХХІ століття. *Лінгвістичні дослідження*. Вип. 47. 2018. С. 91–8.
9. Стратулат Н. В. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 69–77.
10. Фаріон І., Помилуйко-Недашківська Г., Бордовська А. Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті: моногр. (зі словником). Львів: Вид-во «Свічадо», 2023. 716 с.

REFERENCES

1. Hrytsai, I. S. (2006). *Suchasni pidkhody do vyvchennia neolohizmiv* [Modern approaches to the study of neologisms]. Poltava: Dovkillia. [in Ukrainian].
2. Dziubina, O. I. (2014). Kontseptualna osnova anhlo-movnykh neolohizmiv [Conceptual basis of English neologisms]. *Naukovi zapysky VDPU im. M. Kotsiubynskoho*. Ser.: Filolohiia (Movoznavstvo), 20, 90–94. [in Ukrainian].
3. Kosmeda, T. A. (2024). Nadmirna anhliyizatsiia yak chernova nebezpeka dlia ukrainskoi movy. Retz. na kn. Faryon, I., Pomylyko-Nedashkivska, H., Bordovska, A. Anhlyzmy i protyanhlyzmy: 100 istorii sliv u sotsiokonteksti: monogr. (zi slovnykom). Lviv: Vyd-vo "Svichado", 2023. 716 s. [Excessive Anglicization as a new threat to the Ukrainian language. Review of the book Farion I., Pomylyuko-Nedashkivska G., Bordovska A. Anglicisms and anti-Anglicisms: 100 stories of words in a social context: monograph (with a dictionary). Lviv: "Svichado" Publishing House, 2023. 716 p.]. *Lingvistychni doslidzhennia*: zb. nauk. pr. Kharkiv. nats. ped. un-tu imeni H. S. Skovorody, 60, 435–444. [in Ukrainian].
4. Kosovych, O. (2012). Do pytannia pro sut' neolohizmu v suchasni linhvistytsi [On the essence of neologism in modern linguistics]. *Zapysky z romano-hermans'koi filolohii*, 2, 71–79. [in Ukrainian].
5. Pidkamina, L. (2019). Linhvostylistyka neolohizmiv u movi suchasnykh ukrains'kykh ZMI [Linguistic stylistics of neologisms in the language of modern Ukrainian media]. *Linhvostylistychni studii*: naukovyi zbirnyk Skhidnoievropeiskogo natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky, 10, 144–153 [in Ukrainian].

6. Rusanivskiy, V. M. (1980). *Mova i suspil'nyi protses* [Language and the social process]. In V. M. Rusanivskiy (Ed.), *Mova i protsesy suspil'noho rozvytku* (pp. 3–48). Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].

7. Styshov, O. (2015). Semantychni neolohizmy v dyskursi ukrains'komovnykh mas-media pochatku XXI stolittia [Semantic neologisms in the discourse of Ukrainian-speaking mass media at the beginning of the 21st century]. *Filohichni studii: Nauk. visnyk Kryvoriz'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu*, 13, 364–374. [in Ukrainian].

8. Styshov, O. Stylistychno markovani leksychny neolohizmy v dyskursi ZMI pochatku XXI stolittia [Stylistically marked lexical neologisms in the discourse of media at the beginning of the 21st century]. *Lingvistychni doslidzhennia*, 47, 91–98. [in Ukrainian].

9. Stratulat, N. V. (2007). Semantychna neolohizatsiia yak sposib zbachennia slovnykovoho skladu ukrains'koi movy [Semantic neologization as a way to enrich the vocabulary of the Ukrainian language]. *Movoznavstvo*, 3, 69–77. [in Ukrainian].

10. Faryon, I., Pomylyiko-Nedashkivska, H., & Bordovska, A. (2023). *Anhlizmy i protyanhlyzmy: 100 istorii sliv u sotsiokonteksti: monogr. (zi slovnykom)* [Anglicisms and anti-Anglicisms: 100 stories of words in a social context: monograph (with a dictionary)]. Lviv: Vyd-vo "Svichado." [in Ukrainian].

SCIENTOMETRICS VERBALIZATION: FUNCTIONAL-SEMANTIC LOAD OF NEOLOGISMS-ANGLICISMS

Kosmeda Tetyana Anatoliivna

*Doctor of Philological Sciences, Professor,
Professor at the Department of Romance
and German Philology and World Literature,
Faculty of Foreign and Slavic Philology,
Vasyl' Stus Donetsk National University
21, 600-richchya Str., Vinnytsia, Ukraine*

The scholarly investigation presents a multifunctional pragmatic scientific paradigm of knowledge and is carried out in the context of lexical-semantic neology: it concerns the word-formation and semantic derivation of neologisms derived from Anglicisms Scopus / Скопус і Hirsch / Гіпу / Хіпу. The relevance of this scholarly study is motivated by the need for a systematic examination of the process of neologisation in the Ukrainian language, which is carried out, in particular, through the discussion of the phenomenon of scientometrics as an important extralinguistic factor. The article aims to demonstrate the uniqueness of Ukrainian word formation, which is projected onto the nomination of the phenomenon of scientometrics. It is proven that in the Ukrainian linguistic space, Anglicisms and their derivatives function to name phenomena related to the concept of scientometrics and that, in addition to their semantic content, they carry a range of pragmatically negatively coloured meanings. It is confirmed that global trends towards internationalisation and globalisation are traced in the Ukrainian language, including the Americanization of society, which attests to the modelling of a unique hybrid global linguoculture. It, in particular, poses a certain threat to the organic development of the Ukrainian language and linguoculture. The neologisms, occasionalisms, and potential words discussed present the pragmatics of negativity, modelling an ironic, contemptuous, mocking, derisive, sarcastic, and biting tone, considering their modifications, which are realised through the graphic technique of quotation marks, the presentation of specific paradigmatic and syntagmatic relationships, as well as the linguistic thought of Ukrainians. It is reflected in modelling a system of associations and the actualisation of slang neologisms of both Ukrainian and English origin, which enter the structure of actualised generic-species relationships and function as hypernyms. The features of the verbalisation of precedent phenomena related to the scientometric dimension are demonstrated, with particular emphasis on actualising a system of precedent situations motivated by American linguoculture.

Key words: neologism, nomination, pragmatics, semantics, Ukrainian language.